

Załącznik do uchwały Nr.....Rady Miasta
Szczecinek z dnia..... czerwca 2023 r.
w sprawie przyjęcia Programu Osłonowego
„Samodzielni” na lata 2023- 2025

PROGRAM OSŁONOWY
„Samodzielni” na lata 2023 - 2025

Szczecinek, czerwiec 2023 r.

I. WSTĘP

Osobista, stała opieka nad dzieckiem lub dorosłą osobą, których niepełnosprawność wiąże się z szerokim zakresem problemów zdrowotnych prowadzących do znacznego ograniczenia samodzielności, bardzo często oznacza konieczność ich wsparcia w prawie każdym aspekcie codziennego życia. Członkowie rodzin, opiekunowie muszą podporządkować swój tryb życia wykonywaniu czynności związanych z opieką i pomocą, co wiąże się z życiem w warunkach ciągłego obciążenia psychofizycznego. Wiele osób w takiej sytuacji rezygnuje z udziału w życiu społecznym, zawodowym, zaniedbuje własne zdrowie, czy też inne potrzeby oraz całkowicie rezygnuje z indywidualnych aspiracji.

Zaangażowanie w sprawowanie opieki często utrudnia podejmowanie innych zadań niezbędnych dla funkcjonowania rodziny i prowadzenia gospodarstwa domowego. Co więcej, kondycja zdrowotna osób sprawujących codzienną długotrwałą opiekę z czasem ulega pogorszeniu, co przekłada się na mniejszą skuteczność, a tym samym obniżenie komfortu życia osoby niepełnosprawnej oraz samego opiekuna.

W związku z powyższą sytuacją konieczne staje się tworzenie nowych rozwiązań w zakresie poprawy opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi w środowisku zamieszkania oraz wspieranie ich opiekunów. Taką możliwość daje Program osłonowy „Samodzielni” na lata 2023-2025, skierowany do członków rodzin/opiekunów, którzy wymagają wsparcia w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, będących mieszkańcami Miasta Szczecinek, poprzez:

- 1) umożliwienie dostępu do czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki w formie opieki wytchnieniowej;
- 2) możliwość użyczenia sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego ułatwiającego wykonywanie czynności opiekuńczych.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program osłonowy „Samodzielni” na lata 2023-2025 jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901). Program uchwalany jest przez Radę Miejską w Szczecinku.

III. DIAGNOZA POTRZEBY REALIZACJI PROGRAMU

Analiza danych przedstawionych *Ocenie zasobów pomocy społecznej* przeprowadzanej corocznie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku pokazuje, iż w okresie ostatnich lat na terenie miasta wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Rok	Liczba osób w wieku emerytalnym w Mieście Szczecinek
2020	9 660
2021	9 819
2022	9 822

Wpisuje się to w trendy ogólnopolskie charakteryzujące się dynamicznymi zmianami demograficznymi w kierunku starzejącego się społeczeństwa. Taki stan rzeczy oznacza konieczność podejmowania działań wspierających i zabezpieczających potrzeby osób starszych.

Jak wynika ze sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku wśród seniorów grupą szczególnie wymagającą wsparcia są osoby długotrwale chore i niepełnosprawne. W roku 2022 ze świadczeń pomocy społecznej w Szczecinku korzystało **1 227** środowisk, w tym z powodu długotrwałej choroby **58,5%** i niepełnosprawności **26,1%**. Niepełnosprawność dotyczy różnych grup wiekowych, w tym dzieci.

Według danych uzyskanych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinku wynika, że w 2022 roku wydanych zostało 426 orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności dla osób dorosłych i 203 orzeczeń o niepełnosprawności w wieku do 16 roku życia.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku wynika, iż w roku 2022 świadczenie pielęgnacyjne wypłacane było dla 278 osób uprawnionych a specjalny zasiłek opiekuńczy otrzymywało 5 osób uprawnionych. Miejskie Centrum Wsparcia w Szczecinku zrealizowało usługi opiekuńcze na rzecz 154 mieszkańców miasta.

Realizacja w latach ubiegłych usług opieki wytechnieniowej w ramach rządowego programu „Opieka wytechnieniowa” pozwoliła na wdrożenie w lokalnej społeczności ww. usług.

W mieście Szczecinek usługa ta realizowana była w formie:

- 1) pobytu dziennego w miejscu zamieszkania;
- 2) pobytu całonocnego w placówce i przedstawiała się następująco:

Rok	Liczba opiekunów objętych usługą opieki wytechnieniowej
2020	6

2021	11
2022	14

W roku 2023 r ze środków Programu Opieka Wytchnieniowa - edycja 2023 usługą opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego zostało objętych 9 osób a 8 czeka na liście rezerwowej. Świadczy to o dużym zapotrzebowaniu na tego rodzaju usługę i niewystarczających środkach rządowych w stosunku do potrzeb.

Jak wynika z rozmów przeprowadzonych przez pracowników MCW w Szczecinku z opiekunami osób niesamodzielnych, sprawowanie opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny wprowadza znaczące zmiany w funkcjonowaniu każdej rodziny, zarówno w psychice jej członków, w relacjach między nimi, jak i funkcjonowaniu społecznym oraz sytuacji ekonomicznej rodziny.

Codzienne sprawowanie pieczy nad osobą niepełnosprawną/niesamodzielną jest procesem na tyle skomplikowanym i absorbującym, że opiekunowie zaniedbują własne potrzeby. Borykają się przy tym z problemami finansowymi, gdyż godzenie obowiązków opiekuna z pracą zawodową jest bardzo trudne, często wręcz niemożliwe.

Dodatkowo, dostęp do urządzeń ułatwiających sprawowanie opieki w warunkach domowych jest bardzo ograniczony, szczególnie ze względu na wysokie koszty zakupu oraz długi okres oczekiwania na wypożyczenie. Osoby te na ogół nie mają wiedzy jak usprawnić sprawowanie opieki, a także czasu, sił i środków na szukanie fachowej pomocy. Opiekunowie pozbawieni dostępu do wiedzy i wsparcia, w tym także rzeczowego np. w formie użyczenia sprzętu, czują się bezradni, szybciej się wypalają i zniechęcają, co przekłada się na obniżenie jakości świadczonej opieki.

Mając powyższe na uwadze, za niezwykle ważne uznano umożliwienie dostępu do czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki w formie opieki wytchnieniowej, użyczenia sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego ułatwiającego wykonywanie czynności opiekuńczych, co umożliwi odciążenie opiekunów osób niepełnosprawnych i poprawi jakość wykonywanych czynności opiekuńczych.

Im szybciej rodzina otrzyma pomoc dostosowaną do swoich potrzeb, a przede wszystkim do potrzeb niepełnosprawnego członka rodziny, tym większa jest szansa na powodzenie procesu opieki z punktu widzenia medycznego, psychologicznego oraz społecznego i na pozostanie osoby niesamodzielnej w środowisku rodzinnym poza instytucjami opiekuńczymi.

IV. CEL PROGRAMU

Program osłonowy „Samodzielni” na lata 2023-2025 jest odpowiedzią na potrzeby, jakie stawiają przed Miastem Szczecinek zachodzące procesy demograficzne oraz elementem polityki społecznej w zakresie wsparcia działań na rzecz osób niepełnosprawnych/niesamodzielnych ze względu na stan zdrowia i ich opiekunów.

Program zakłada następujące cele:

- 1) zwiększenie dostępności usług z zakresu wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych;
- 2) odciążenie opiekunów osób niesamodzielnych od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację;
- 3) poprawę jakości sprawowanej opieki/ sytuacji osoby niesamodzielnej.

Cele te zostaną osiągnięte poprzez:

- 1) umożliwienie skorzystania z usługi opieki wytchnieniowej realizowanej w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej;
- 2) umożliwienie użyczenia sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego ułatwiającego opiekę nad osobą niesamodzielną/usprawniającego funkcjonowanie osoby niesamodzielnej.

Realizacja powyższych celów przyczyni się do poprawy sytuacji życiowej osób i rodzin, które z uwagi na konieczności sprawowania opieki nad chorym lub niepełnosprawnym członkiem rodziny mają znacznie mniej okazji do różnorodnych kontaktów społecznych, zmuszone są ponosić znaczne koszty leczenia, rehabilitacji i pielęgnacji, mają ograniczony czas wolny i możliwości jego spędzania, i tym samym są zagrożone ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

V. ADRESACI PROGRAMU

Bezpośrednimi adresatami Programu są mieszkańcy Szczecinka:

- 1) osoby sprawujące opiekę nad niepełnosprawnymi członkami rodziny zgłaszający potrzebę wsparcia w formie usługi opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania,

Ww. usługi skierowane są do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub opiekujących się dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, którzy wymagają usług opieki wytchnieniowej.

- 2) osoby starsze, niepełnosprawne wymagające stałej opieki i pielęgnacji, których stan psychofizyczny wymaga używania sprzętu i urządzeń pielęgnacyjnych w warunkach opieki domowej zgłaszające samodzielnie lub za pomocą członka rodziny potrzebę wsparcia w formie użyczenia sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego.

Ww. usługi skierowane są do osób nie posiadających dostępu do wybranych urządzeń i sprzętu pielęgnacyjnego, których stan zdrowia wymaga wsparcia w tym zakresie, które zaświadczeniem lekarskim lub aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności potwierdzą potrzebę używania urządzenia.

VI. ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY PROGRAMU

1. Realizatorem Programu osłonowego „Samodzielni” na lata 2023-2025 jest Miejskie Centrum Wsparcia w Szczecinku jako samorządowa jednostka budżetowa i organizacyjna pomocy społecznej.
2. Do Programu kwalifikowane będą osoby spełniające kryteria w nim określone, zgłaszające się bezpośrednio do Miejskiego Centrum Wsparcia
3. Osoby zdefiniowane jako adresaci Programu zgłaszają chęć udziału w Programie poprzez złożenie *Kwestionariusza zgłoszenia- załącznik Nr 1 do Programu* u Realizatora. O zakwalifikowaniu do Programu decydować będzie kolejność zgłoszeń. Informację o zakwalifikowaniu do programu Realizator przekazuje wnioskodawcy wraz z uzasadnieniem z zachowaniem formy pisemnej.
4. Nabór uczestników w zakresie:
 - 1) usług opieki wytchnieniowej prowadzony będzie po ogłoszenia naboru przez Realizatora, w tym do wyczerpania środków przeznaczonych na realizację usług przewidzianych w Programie;
 - 2) użyczenia sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego w sposób ciągły, zgodnie z dostępnością sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego.
5. Usługi realizowane w ramach Programu obejmują:

Moduł I

Usługę opieki wytchnieniowej realizowanej w formie dziennej, w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Realizacja usługi opieki wytchnieniowej

- 1) Usługa skierowana jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, którzy wymagają usług opieki wytchnieniowej.
- 2) Usługi przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna, (o których mowa w ust. 1) we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawowania całodobowej opieki nad tą osobą niepełnosprawną.

- 3) Limit godzin usług opieki wytchnieniowej przypadających na wszystkich uczestników w 2023 r. wynosi 280 godzin usług opieki wytchnieniowej, świadczonej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania, przy założeniu maksymalnej liczby 140 godzin usługi dla jednego adresata programu. Liczba godzin w latach następnych uzależniona będzie od środków w budżecie zaplanowanych na ten cel.
- 4) Koszt jednej godziny usługi opieki wytchnieniowej obejmuje koszty zatrudnienia kadry świadczącej usługę. W 2023r. koszt ten wynosi 40 zł i obejmuje obligatoryjne obciążenia publicznoprawne będące po stronie Realizatora i wykonawcy usług.
- 5) Nabór uczestników trwać będzie do wyczerpania limitu godzin, o którym mowa w pkt 3), a ilość godzin usług przyznanych Adresatowi Programu zależeć będzie od jego potrzeb oraz możliwości ich realizacji przez Realizatora.
- 6) Przyznając usługi opieki wytchnieniowej brany będzie pod uwagę stan zdrowia i sytuacja życiowa uczestników Programu, uwzględniająca potrzeby rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobą zależną, która stale przebywa w domu, tj. nie korzysta z ośrodka wsparcia lub placówek pobytu całodobowego, np. Ośrodka szkolno-wychowawczego czy internatu. O zakwalifikowaniu się do programu decyduje kolejność zgłoszeń. Miejskie Centrum Wsparcia opracuje procedurę postępowania w sprawie przyznania usług realizowanych w ramach Programu.
- 7) Usługi opieki wytchnieniowej mogą świadczyć przez osoby:
 - a) posiadające dyplom potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej/pielęgniarki lub innym lub
 - b) posiadające, co najmniej 6-miesięczne udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy/opieki osobom niepełnosprawnym. Doświadczenie powinno być udokumentowane.
- 8) Osoby te będą zatrudnione przez Miejskie Centrum Wsparcia w Szczecinku, osoby zatrudnione do realizacji usługi wytchnieniowej mogą być również wskazane przez uczestnika Programu pod warunkiem spełniania wymogów. Określonych w ppkt 7) a i b.
- 9) Szczegółowe warunki korzystania z usługi opieki wytchnieniowej określa *Regulamin realizacji usługi opieki wytchnieniowej w ramach Programu osłonowego „Samodzielni”* opracowany przez Realizatora.

Moduł II

Użyczenie sprzętu pielęgnacyjnego wspomagającego opiekę będącego w dyspozycji Realizatora.

Realizacja użyczenia sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego

- 1) Adresaci Programu mogą skorzystać z nieodpłatnego użyczenia sprzętu na czas określony, na podstawie umowy użyczenia. Wykaz dostępnego sprzętu zawiera *Załącznik Nr 2 do Programu*.
 - 2) Przekazanie urządzeń i zwrot odbywa się w miejscu i terminie wskazanym przez Realizatora na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego.
 - 3) Organizacja oraz koszty transportu sprzętu obciążają adresatów Programu.
 - 4) W przypadku ustania potrzeby dalszego użytkowania urządzenia, adresat Programu jest zobowiązany do jego niezwłocznego zwrotu.
 - 5) Szczegółowe warunki korzystania z usługi określa *Regulamin użyczenia sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego w ramach Programu osłonowego „Samodzielni”* opracowany przez Realizatora.
6. Adresaci Programu mogą skorzystać z uczestnictwa w obu lub wybranym module.
7. Usługi w ramach Programu przyznawane będą na podstawie *Karty zgłoszenia do Programu-załącznik Nr 1 do Programu*.
8. Adresaci Programu, nie ponoszą odpłatności za realizację usług w ramach Programu.
9. Uczestnictwo w Programie nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program finansowany będzie ze środków Miasta Szczecinek. Istnieje możliwość finansowania Programu z pozyskanych dotacji.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu zaplanowanych w budżecie MCW w roku 2023 wynosi 52 500 zł i obejmuje koszty:

- 1) realizacji usług opieki wytchnieniowej,
- 2) serwisu oraz obsługi technicznej sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego,
- 3) utrzymania lokalu, w którym przechowywany jest sprzęt pielęgnacyjno-wspomagające.

Koszt realizacji programu w następnych uzależniony będzie od środków zaplanowanych w budżecie Miasta Szczecinek

VIII. ZADANIA MIEJSKIEGO CENTRUM WSPARCIA W SZCZECINKU - REALIZATORA PROGRAMU

Do zadań Miejskiego Centrum Wsparcia w Szczecinku należy:

1. Koordynowanie, monitorowanie oraz nadzór nad realizacją Programu w Mieście Szczecinek.
2. Rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych/opiekunów osób niepełnosprawnych w Mieście Szczecinek.

3. Przyjmowanie *Kart zgłoszeniowych* od osób niepełnosprawnych /niesamodzielnych/ opiekunów osób niepełnosprawnych, bezpośrednio w Miejskim Centrum Wsparcia w Szczecinku.
4. Realizacja usług przewidzianych w Programie.
5. Zatrudnianie osób z odpowiednim wykształceniem świadczących usługę opieki wytchnieniowej.

IX. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Miejskie Centrum Wsparcia w Szczecinku na bieżąco monitoruje realizację Programu. Sprawozdanie z realizacji Programu uwzględniające rzeczywistą liczbę osób objętych wsparciem w ramach programu, ilość zrealizowanych godzin usług oraz koszt realizacji usług uwzględniony zostanie w rocznym sprawozdaniu z działalności Miejskiego Centrum Wsparcia.

X. OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

Miejskie Centrum Wsparcia w Szczecinku jest administratorem danych osobowych w zakresie danych osobowych uczestników Programu niezbędnych do realizacji Programu.

DYREKTOR
Miejskiego Centrum Wsparcia
w Szczecinku
Margorzata Jablonska
7.06.2023

Karta zgłoszeniowa
do Programu osłonowego „Samodzielni,”

I. Dane osoby ubiegającej się o przyznanie usług (sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną):

Imię i nazwisko:
Pesel:
Adres zamieszkania:
Telefon:
E-mail:

II. Dane dotyczące osoby niepełnosprawnej/niesamodzielnej:

Imię i nazwisko:
Pesel:
Adres zamieszkania:

III. Wnioskowany rodzaj usług:*

1. Opieka Wytchnieniowa

w wymiarze godzin miesięczne, świadczonych raz/y w tygodniu, w okresie od do

Na osobę świadcząca usługi opieki wytchnieniowej wskazuję/ nie wskazuję :

imię i nazwisko.....
adres zamieszkania.....

2. Użyczenie sprzętu pielęgnacyjno-wspomagającego

LP	RODZAJ SPRZĘTU PIELEGNACYJNO- WSPOMAGAJĄCEGO	TAK/NIE
1.	Łóżko rehabilitacyjne + materac	
2.	Fotel pionizujący	
3.	Mobilny koncentrator tlenu	
4.	Pionizator	
5.	Podnośnik do przenoszenia pacjenta	
6.	Schodolaz gąsienicowy	
7.	Balkonik 3w1 podpórka krocząca	
8.	Fotel sanitarny	
9.	Kule ortopedyczne	
10.	Ławeczka na wannowa wgłębna	
11.	Ławeczka na wannowa z uchwytem	
12.	Podpórka dwukołowa z siedziskiem	
13.	Siedziska do kąpieli	
14.	Siedziska do kąpieli obrotowe	

Załączniki do wniosku:

1. Zaświadczenie lekarskie
2. Orzeczenie o niepełnosprawności

.....
Data i podpis Wnioskodawcy

*Właściwe zaznaczyć

Załącznik Nr 2
do Programu osłonowego „Samodzielni” na lata 2023-2025

Wykaz sprzętu pielęgnacyjno - wspomagającego

LP.	NAZWA	SZTUKI
1	LÓŻKO REHABILITACYJNE + materac	28
2	FOTEL PIONIZUJĄCY STYLEA II	1
3	MOBILNY KONCENTRATOR FREESTYLE COMFORT	3
4	PIONIZATOR ALBATROS	1
5	PODNOŚNIK DO PRZENOSZENIA PACJENTA EAGLE	1
6	SCHODOLAZ GAŚNIENICOWY LG 2004	1
7	BALKONIK 3W1 PODPÓRKA KROCZĄCA	3
8	FOTELE SANITARNE AR -103	4
9	KULE ORTOPEDYCZNE	5
10	ŁAWECZKA NAWANNOWA WGLĘBNA	3
11	ŁAWKA NAWANNOWA Z UCHWYTEM	2
12	PODPÓRKA DWUKOŁOWA Z SIEDZISKIEM	2
13	SIEDZISKA DO KĄPIELI	3
14	SIEDZISKA DO KĄPIELI OBROTOWE	3